

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN AKILLI TAHTA KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ)

Social Studies Teachers' Views about Use of Smart Board (Diyarbakır City Sample)

İlhami BULUT¹
Erol KOÇOĞLU²

Özet

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Bu amaç doğrultusunda, Diyarbakır merkeze bağlı ilköğretim okullarında görev yapan 30 sosyal bilgiler öğretmeni ile nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla veriler elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümlene tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler sayısallaştırılarak sunulmuştur. Araştırma sonucunda akıllı tahta kullanımının öğrenme sürecinde soyut kavramları ve konuları somutlaştırdığı, anlamlı öğrenmeyi sağladığı ve öğrencinin aktif öğrenmesini desteklediği yönünde bulgular elde edilmiştir. Ayrıca araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunun akıllı tahta kullanımı ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları yönünde görüş bildirdikleri de saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler öğretmeni, akıllı tahta.

Abstract

The aim of this article was to determine the views of social studies teachers about use of smart board. In accordance with this purpose, data were collected from 30 social studies teachers working in primary schools in central districts of Diyarbakır, by means of semi-structured interview as a qualitative research method. Descriptive analysis technique was used in data analysing and the acquired data were presented as digitized. As a result of the research, findings showed that the use of smart board reifies the abstract terms and subjects, enables the meaningful learning and supports the active learning of students during the learning process. It was also concluded that social studies teachers haven't enough knowledge and skills about smart board.

Key Words: social studies teacher, smart board.

GİRİŞ

Bilgi toplumunun öne çıktığı bilgi çağında, bireylerin bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabildikleri, ulaşılan bilgiyi paylaşabildikleri ve her alanda kullanabildikleri görülmektedir (Halis, 2002). Dolayısıyla, bilgi toplumları

¹ Yrd.Doç.Dr., Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Diyarbakır, e-mail: ibulut@dicle.edu.tr

² Araş. Gör., Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Diyarbakır, e-mail: erolakademi@gmail.com

teknolojiyi kullanarak daha güçlü bir konuma gelmekte ve yaşamı her yönüyle kolaylaştırmaktadır (Canan ve Topaloğlu, 2006). Bilgi çağında eğitim kurumları toplumsal gelişme ve değişimleri hem başlatan hem de yönlendiren kurumlardır. Bir anlamda eğitim kurumları, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, kullanmak ve öğrenmekle yükümlüdür. Daha açık bir anlatımla eğitim kurumları, toplumun gereksinimleri doğrultusunda, öğrencileri bilgi çağına uygun, bilgi toplumunun özelliklerini göz önünde tutarak geliştirmelidir (Akkoyunlu, 1998).

Teknolojinin eğitime olan katkıları son yıllarda eğitimciler tarafından sıklıkla ele alınan bir konu olmuştur. Yurt dışında ve yurt içinde yapılan araştırmalar sonucunda, derslerde kullanılan araç-gereçlerin öğretimi somutlaştırdığı, öğrencilerin içeriği anlamasını kolaylaştırdığı ve öğrencilerin derse karşı ilgisini çektiği yönünde bulgular saptanmıştır (Altınçelik, 2009). Rüzgâr (2005)'ın yaptığı deneysel çalışmada, teknolojik araçların eğitimde kullanılmasının bilginin edinimine ve başarının artırılmasına yardımcı olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan Hersh, Meng-Fen&Georgette (2003)'nin yapmış oldukları deneysel araştırma sonucunda, teknoloji destekli öğrenme-öğretme süreçlerinin, geleneksel yaklaşıma göre öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal davranışları üzerinde küçük ama pozitif etki yaptığı yönünde bulgular ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, eğitim teknolojilerinde yaşanan bu tür gelişmelerin sonucu olarak nitelik ve nicelik açısından daha gelişmiş öğretim araçlarının kullanımı dersin işlenişi ve eğitimin genel ve özel hedeflerine ulaşılması açısından birçok fayda sağlamaktadır (Kazu ve Yeşilyurt, 2008). Alkan (1998)'a göre, öğrenme süreçlerinde eğitim ortamlarından uygun biçimde yararlanıldığında öğrenme kolaylaşmakta, algılar güçlenmekte, öğrenme aktifleşmekte, öğrenmeye karşı ilgi artmakta, izlenimlerin kalıcılığı artmakta ve öğrenme zenginleşmektedir.

Günümüz öğretim anlayışı, klasik öğretimden teknoloji destekli modern öğretime kaymıştır (Alakoç, 2003). Teknoloji destekli araçlar ile öğrenme sürecinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır. Bu anlayış öğretim programlarına da yansımıştır. Örneğin yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan yeni ortaöğretim coğrafya dersi öğretim programı öğrenme-öğretme süreçlerinde bilgisayar, internet ve akıllı tahta vb. gibi teknolojik araçların kullanılmasını öngörmektedir (Şaşan, 2002).

İnteraktif tahta veya elektronik tahta olarak da isimlendirilen akıllı yazı tahtası, günümüzde okullarda kullanımı hızlı bir şekilde yaygınlaşan öğretim araçlarından biridir (Yanpar Yelken, 2011). Özellikle İngiltere, Amerika ve Avustralya gibi gelişmiş ülkeler akıllı tahtaya eğitim bütçelerinde büyük oranlarda yatırım yapmışlardır. Dolayısıyla bu ülkelerdeki okullarda akıllı tahtanın yaygın kullanıldığı söylenebilir. Örneğin yapılan bir araştırma sonucunda, İngiltere'deki ilköğretim okullarının tamamının ve orta dereceli okulların da % 98'inin akıllı tahtayı kullandıkları tespit edilmiştir (Lai, 2010; Torff&Tirota, 2010).

Görüntü olarak klasik tahtayı andıran, ancak dokunmatik ekranı sayesinde kullanıcı ile etkileşimi arttırması açısından klasik tahtadan farklılık

arz eden akıllı tahta, bir projeksiyon aleti yardımıyla bilgisayara bağlanarak kullanılan araçlardır (Türel ve Demirli, 2010; Adıgüzel, Gürbulak ve Sarıçayır, 2011). Ekranına dokunarak kontrol edilen bu tahtada, ekrana dokunmak tıpkı bir bilgisayarı fare yardımıyla yönetmekle aynı görevi görür. Bilgisayar, ekran, projektör üçlüsü gibi görünmesine karşın etkin kullanıldığı takdirde daha fazla işlevsel olabilmektedir (Adıgüzel ve diğerleri, 2011). Tahta ekranının interaktif olması, öğrenciye ve öğretmene ekranda yapılanlara müdahale etme şansını vermekte böylece ders esnasında değişikliklere olanak sağlamakta ve bu değişiklikleri kaydedebilme özelliği tanınmaktadır. Ses klipleri, animasyonlar ve öğrenme nesnelere gibi çok çeşitli materyallerin kullanılmasına imkân tanınmasıyla da öğrenme sürecini önemli ölçüde kolaylaştırmaktadır (Erduran ve Tataroğlu, 2009). Ayrıca, barındırdığı bilgilerin kolay ve hızlı bir biçimde güncellenebilme özelliği sayesinde gelecekte yazılı materyallerin yerini alması beklenmektedir (Minor, Bracken, Geisel&Unger, 2006). Kısacası bu teknoloji, bilgisayar ve yazı tahtası teknolojilerinin işlevlerini bünyesinde barındırmaktadır (Yanpar Yelken, 2011).

Akıllı tahta öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını (SMART Technologies Inc., 2006) ve dersle olan etkileşimini (Adıgüzel ve diğerleri, 2011) artırmaktadır. Öğrencileri öğrenmeye teşvik etmekte ve öğrencilerin farklı öğrenme stillerini desteklemektedir (SMART Technologies Inc., 2006). Ayrıca derse katılmayan öğrencilere konuları takip etme olanağı vermektedir (Ekici, 2008). Özellikle sınavlar öncesinde konuların hızlı bir şekilde tekrar edilebilmesinin yanında öğrencinin, işlenen konuları taşınabilir belleklerle evlerindeki bilgisayarlara da kolaylıkla taşıyabilmesi akıllı tahta sistemleri sayesinde mümkün olmaktadır (Ateş, 2010). Öğretmene derste işlediği konuları eklentileriyle kaydederek daha sonra öğrencileriyle paylaşma imkânı sunmaktadır. Akıllı tahta kullanımı aynı zamanda ekonomiktir. İşlenen konulara ait ders notlarının fotokopi olarak dağıtılma zorunluluğunu ortadan kaldırmakta ve benzer içeriklerin tekrar tekrar kullanılmasına imkân sağlamaktadır. Derste öğrenme gücünü çeken öğrenciler varsa, bu öğrencilerin konuları tekrar etme ve sunulan bilgiler arasında güçlü bağlantılar kurmalarına imkân vermektedir (Starkings&Krause, 2008).

Akıllı tahta farklı sınıf ve okullara internet üzerinden aynı anda birlikte ders işleyebilme imkânı vermektedir (Ekici, 2008). Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde de akıllı tahta aktif olarak kullanılabilir (Adıgüzel ve diğerleri, 2011).

Akıllı tahtanın öğrenme süreci üzerindeki olumlu etkilerine ilişkin araştırma sonuçlarına literatürde rastlamak mümkündür. Akıllı tahta uyumluluk ve çok yönlülük, yeterlik ve etkinlik, multimedya sunum, materyal planlama ve geliştirme, bilişim becerilerini şekillendirme, ders içindeki etkileşim ve katılım ve motivasyon konusunda olumlu yönde katkılar sağlamaktadır (Smith, Higgins, Wall&Miller, 2005). Yapılan araştırmalar sonucunda, akıllı tahtanın anlamlı öğrenmeyi artırdığı (Lipton&Lipton, 2010), öğrenme sürecinde öğrencilerin akademik başarılarına (Akçayır, 2011;

Akdemir, 2009; Ekici, 2008) ve tutumlarına (Tataroğlu, 2009; Akçayır, 2011) olumlu yönde katkı sağladığı ve öğrenci motivasyonunu artırdığı yönünde bulgulara (Akçayır, 2011; Akdemir, 2009; Altınçelik, 2009) ulaşılmıştır.

Literatürde akıllı tahtaya ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde, sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımına ilişkin araştırma sonuçlarına hiç rastlanmamıştır. Oysa, sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrenme süreci üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesine gereksinim vardır. Araştırma konusu da bu gereksinimden kaynaklanmıştır. İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahtaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin öğretmenlere ve program geliştirme uzmanlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Bu genel amaç doğrultusunda, akıllı tahta denilince çağrışım yapan kelimelerin neler olduğu, öğretmenlerin akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katılıp katılmadıkları, akıllı tahta kullanım düzeyleri, sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının uygun olup olmadığı, derste akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolü üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri, sosyal bilgiler ders konularının akıllı tahta kullanımına uygun olup olmadığı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde ise, görüşme soruları önceden belirlenmiş görüşme durumlarını kapsamaktadır (Balcı, 2004).

Evren ve Örneklem

2012 Yılında Diyarbakır merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan *sosyal bilgiler* öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu evren içerisinden amaçsal örneklem çeşitlerinden *ölçüt örnekleme* yoluyla örneklem seçimine gidilmiştir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2008)'e göre, bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınır. Bu noktadan hareketle, örneklem seçiminde ölçüt olarak akıllı tahta bulunan ilköğretim okullarında görev yapan sosyal bilgiler

öğretmenleri alınmıştır. Buna göre araştırmanın örneklemini, Diyarbakır merkezindeki akıllı tahta bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 30 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın kuramsal boyutu oluşturulduktan sonra *sosyal bilgiler* öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına yönelik görüşlerini almak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle sorulacak sorular belirlenmiştir. Sorular oluşturulurken kolay anlaşılabilir sorular yazma, açık uçlu sorular sorma, odaklı sorular hazırlama, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu sorular sormaktan kaçınma ve soruları mantıklı bir biçimde düzenleme gibi ilkelere (Yıldırım ve Şimşek, 2008) dikkat edilmiştir. Görüşme formu hazırlandıktan sonra bir sosyal bilgiler öğretmeni ile ön görüşme yapılmış, görüşme tamamlandıktan sonra öğretmenin görüşme sorularına verdiği yanıtlar çözümlenerek dökümü yapılmıştır. Anlaşılmayan soru maddeleri değiştirilmiştir. Ön görüşmeye alınan bu öğretmen araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

- 1- Akıllı tahta denilince sizde çağrışım yapan kelimeler nelerdir?
- 2- Akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldınız mı? Katılmadıysanız neden katılmadınız?
- 3- Akıllı tahta kullanım düzeyiniz nasıldır?
- 4- Akıllı tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması sizce uygun mudur? Neden?
- 5- Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılması öğretmenin rolünü olumlu ve olumsuz yönde nasıl etkiler? Neden?
- 6- Sosyal bilgiler dersi konularının tamamı akıllı tahta kullanımına uygun mu? Neden?

Araştırmada kullanılacak olan görüşme formu, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde görev yapan alan uzmanlarına içerik geçerliliğini sağlamak amacıyla görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarından gelen görüş ve öneriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunda 6 soru yer almaktadır.

Görüşmelerin gerçekleştirilebilmesi için araştırma kapsamındaki her bir sosyal bilgiler öğretmeni ile önceden görüşme yapılarak randevu alınmıştır. Görüşmede görüşme formunda yer alan sorular öğretmene sırasıyla sorulmuş ve öğretmenden rahat bir şekilde soruları cevaplaması talep edilmiştir. Öğretmenin sorulara verdiği yanıtlar, araştırmacı tarafından yazılı olarak kaydedilmiştir.

Veri Çözümleme

Araştırmada elde edilen veriler çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Buna göre, ilk önce araştırma soruları ve araştırmanın kavramsal boyutundan yola çıkarak kategoriler oluşturulmuştur. İkinci

aşamada, hangi verinin hangi tema altında düzenleneceği belirlenmiştir. Son aşamada ise veriler, frekans ve yüzde değerleri şeklinde sunulmuştur.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular, görüşme formunda yer alan sorular doğrultusunda sıralanmıştır. Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin sorulara vermiş olduğu yanıtlara ilişkin doğrudan alıntılara, frekans ve yüzde değerlerine yer verilmiştir.

Akıllı Tahtanın Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinde Hangi Kelimeleri Çağırıldığına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamındaki sosyal bilgiler öğretmenlerine “*Akıllı tahta denilince sizde çağrışım yapan kelimeler nelerdir?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Akıllı tahta denilince sosyal bilgiler öğretmenlerinde çağrışım yapan kelimeler*

1. TEMA: Akıllı tahta denilince sizde çağrışım yapan kelimeler nelerdir?					
Alt temalar	f	%	Alt temalar	f	%
G.1 Görsellik- Dikkat- Bilgisayar	5	16	G.6 Projeksiyon- Bilgisayar- Teknoloji	2	7
G.2 Tembellik- Kolaylık- Rahatlık	2	7	G.7 Eğlence- Verimlilik- Rahatlık	2	7
G.3 Tekrar- İlgi- Dikkat	3	10	G.8 Değişim- Gelişim- Çağdaşlaşma	2	7
G.4 Öğretici-Zengin içerik-İnsan aklının ürünü	3	10	G.9 Zengin içerik-Pratiklik- Dikkat	2	7
G.5 Kalıcılık-Dikkat-Eğlendirici	5	16	G.10 Tekrar-Teknoloji- görsellik	4	13
Toplam	18	59		12	41

Tablo 1’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta denilince kendilerinde *görsellik*, *dikkat*, *bilgisayar* (% 16) ile *kalıcılık*, *dikkat*, *eğlendirici* (% 16) kelimelerinin daha fazla çağrışım yaptığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Bu bulgulardan hareketle, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahtaya görsellik, dikkat, bilgisayar, kalıcılık ve eğlendiricilik kelimelerini daha fazla atfettikleri söylenebilir.

Akıllı tahtanın kendilerinde yapmış olduğu çağrışıma ilişkin kimi *sosyal bilgiler* öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“*Akıllı tahtanın sadece sosyal bilgiler öğretmenleri olarak bizlerde değil; bana göre bütün öğretmenlerde çağrışım yaptığı kelimelerin sayısı fazla olmasına rağmen daha çok projeksiyon, bilgisayar ve teknoloji kelimelerine çağrışım yapmaktadır*”(G6).

“*Akıllı tahtanın bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak bende çağrışım yaptığı kelimeler, girdiğim derste bana sağlayacağı katkılarla paralellik*

göstermesi gerektiği düşüncesine sahip olan biriyim. Bu düşünceden hareketle, akıllı tahtanın bende çağrışım yaptığı kelimeler, tekrar, ilgi ve dikkattir”(G3).

Öğretmenlerin Akıllı Tahta Konusunda Eğitime Katılıp Katılmadıklarına İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldınız mı? Katılmadıysanız neden katılmadınız?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerinin akıllı tahta ile ilgili eğitim katılıp katılmadığına ilişkin görüşleri

Alt temalar		f	%
Katılmadım	G.1 Okulda akıllı tahtaya yönelik bir kurs verilmedi	8	26
	G.2 Okulda akıllı tahtayı kullanmasını bilen yok	5	17
	G.4 Milli Eğitim müdürlüğü tarafından herhangi bir öğretici etkinlik	5	17
Toplam		18	60
Katıldım	G.5 Kendi bireysel çabamızla İstanbul da çeşitli kurslar	12	40

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin % 60’ı akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katılmadıkları yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katılmadığını ifade eden kimi öğretmenlerin, bu etkinliklere neden katılmadıklarına ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Akıllı tahta ile ilgili daha önceden hiçbir etkinliğe katılmadım. Bu etkinliğe katılmama sebepim, kurs alan arkadaşlara baktığımda aldıkları bir iki günlük kurslarda edindikleri kullanma becerilerini okullarında akıllı tahta kullanmasını bilen eğitmen olmadığından bu edindiği becerileri akıllı tahta üzerinde geliştiremeyip kısa sürede unuttular” (G2).

“Akıllı tahta ile ilgili daha önceden herhangi bir eğitim almadım ya da etkinliğe katılmadım; çünkü görev yaptığım okulda akıllı tahta kullanımına yönelik şimdiye kadar herhangi bir etkinlik yapılmamasıdır. Bundan sonra, Fatih projesi çerçevesinde bu etkinliklerin okullarda yapılacağı kanaatindeyim” (G1).

Yine Tablo 2’deki bulgular incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin % 40’ının akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldıkları yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldığını ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Akıllı tahta ile ilgili daha önceden 4 arkadaş bir araya gelerek İstanbul da özel bir firmanın düzenlemiş olduğu kursa katılıp, 11 günlük bir eğitim almıştık; ancak görev yaptığımız okullarda akıllı tahta olmadığından, öğrendiklerimizi Fatih Projesi çerçevesinde yeni yeni uygulama şansı bulacağımızı düşünüyorum” (G5).

Öğretmenlerinin Akıllı Tahtayı Kullanma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahta kullanım düzeyiniz nasıldır?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanım düzeylerine ilişkin görüşleri

3.TEMA: Akıllı tahta kullanım düzeyiniz nasıldır?		
Alt Temalar	f	%
G.1 Kullanmayı bilmiyorum	18	60
G.2 Öğrenci yardımıyla kullanabilirim	3	10
G.3 İşimi görece kadar bilirim	3	10
G.4 Rahatlıkla kullanırım	4	13
G.5 Çok iyi kullanırım	2	7
Toplam	30	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi, öğretmenlerin % 60’ı akıllı tahtayı kullanmayı bilmediklerini bildirdikleri saptanmıştır. Başka bir deyişle, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yarısından fazlasının akıllı tahtayı kullanmayı bilmedikleri söylenebilir. Akıllı tahtayı kullanmayı bilmediğini ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Akıllı tahta ile ilgili herhangi bir eğitim alamadığımdan dolayı kullanmayı bilmiyorum”(G1).

Yine Tablo 3’teki bulgular incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin % 7’sinin akıllı tahtayı çok iyi kullanabildikleri yönünde görüş bildirdikleri bulunmuştur. Akıllı tahtayı çok iyi kullanabildiğini ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Akıllı tahta ile ilgili aldığım kurs ve seminerler sayesinde kullanma becerim gayet iyi olduğunu düşünüyorum. Fakat bu gün çok iyi kullanıyor olmam yanında böyle olacak anlamına gelmiyor; çünkü sürekli yeni özellikler ekleniyor. Bu yüzden sürekli kendimi yenilemem gerektiğini düşünüyorum”(G5).

Akıllı Tahtanın Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılmasının Uygun Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması sizce uygun mudur? Neden?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olup olmadığına ilişkin öğretmen görüşleri

4.TEMA: Akıllı Tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması sizce uygun mudur? Neden?		f	%
	Alt temalar		
Evet	G.1 Soyut kavramları ve konuları somutlaştırma	4	13
	G.2 Kalıcı öğrenmeyi sağlar	3	10
	G.3 Öğrencilere konuyu tekrar etme olanağı sağlar	2	7
	G.4 Görsel anlamda anlamlı öğrenmeyi sağlar	4	13
	G.5 Öğrencinin derste sıkılmasını azaltır	3	10
	G.6 Sadece uygundur	1	3
	G.7 Öğrencinin aktif öğrenmesini destekler	5	17
Toplam		22	73
Hayır	G.1 Öğrencinin dikkatini dağıtır	1	3
	G.2 Öğretmeni pasifleştirir	2	7
	G.3 Öğrencinin araştırarak öğrenmesini engeller	3	10
	G.4 Teknolojiye bağımlılığı artırır	2	7
Toplam		8	27

Tablo 4’te görüldüğü gibi, öğretmenlerin % 73’ü sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olduğu yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Öğretmenlerin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahtanın somut kavramları ve konuları somutlaştırdığı (% 13), kalıcı (% 10) ve görsel anlamda anlamlı öğrenmeyi sağladığı (% 13) ve öğrencinin aktif öğrenmesini desteklediği (% 17) yönünde bulgular ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olduğunu ifade eden bazı öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahtanın kullanılması dersin içeriğine oldukça uygundur; çünkü sosyal bilgiler dersinin içeriğinde soyut kavramlarının ve konuların fazla olması öğrenciler tarafından bu kavramların ve konuların anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Soyut olan bu kavramların ve konuların somutlaştırılarak öğrenciye kavratılmasını sağlama açısından akıllı tahta çok önemli bir işleve sahiptir”(G1).

“Sosyal bilgiler dersinde görsel olarak anlamlı öğrenmeyi sağlamada akıllı tahtanın işlevi çok önemli olduğundan dolayı akıllı tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanımı uygundur”(G4).

Yine Tablo 4’teki bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin % 27’sinin sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olmadığı yönünde

görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, akıllı tahtanın öğrencinin dikkatini dağıttığı (% 3), öğretmeni pasifleştirdiği (% 7), öğrencinin araştırarak öğrenmesini engellediği (% 10) ve teknolojiye bağımlılığı artırdığı (% 7) yönünde bulgular saptanmıştır. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olmadığını ifade eden bazı öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımı bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak bana göre uygun değildir; çünkü akıllı tahta sınıfta kullanılmadığı dönemde dersine hazırlanarak, araştırma yaparak gelen dersin öğretmeni, akıllı tahta sayesinde dersiyile ilgili içeriksel anlamda her türlü bilgiyi hazır bir şekilde elde edeceğinden dolayı teknolojiye olan bağımlılığı arttıracaktır”(G4).

“Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımı öğrenme ortamında öğretmeni pasifleştirdiğinden dolayı sadece sosyal bilgiler dersinde değil bana göre bütün derslerde kullanımı uygun değildir”(G2).

Akıllı Tahta Kullanımının Öğretmen Rolü Üzerindeki Olumlu ve Olumsuz Etkilerine İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolü üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolü üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri

5. TEMA: Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılması öğretmenin rolünü olumlu ve olumsuz yönde nasıl etkiler? Neden?		f	%
	Alt Temalar		
Olumlu etkileri	G.1 Konuyu görselleştirerek anlatmasını sağlar	7	22
	G.2 Soyut konuları somutlaştırmaktadır	3	10
	G.3 Kendisini dinleyen öğrencilerin dikkatinin dağılmasını önler	5	17
	G.4 Sınıftaki öğrencinin derse aktif katılımı arttırmada yardımcı olur	5	17
	G.5 Öğretmenin ders süresini daha verimli kullanmasını sağlar	2	7
	G.6 Öğretmene dersi teknolojik bir araçla anlatma imkânı sağlar	2	7
Toplam		24	80
Olumsuz etkileri	G.7 Akıllı tahta kullanımı öğretmenin öğrenme sürecindeki rolüne olumlu yönde katkı sağlamaz	3	10
	G.8 Akıllı tahta öğretmenin sınıfta kontrolü elinde tutmasını zorlaştırır	2	7
	G.9 Öğretmenin kendini sınıfa kabullendirmesini zorlaştırır	1	3
Toplam		6	20

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin % 80'i sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolünü olumlu yönde etkilediği yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, öğretmenin konuyu görselleştirerek anlatmasını sağladığı (% 22), soyut konuları somutlaştırdığı (% 10), öğrencilerin dikkatinin dağılmasını önlediği (% 17), derste aktif katılımı artırdığı (% 17) yönündeki bulgular dikkat çekici niteliktedir. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğretmen rolünü olumlu yönde etkilediğini ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda verilmiştir.

“Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımı biz sosyal bilgiler öğretmenlerinin işini kolaylaştırır. Çünkü soyut olan konuların şekillerle, fotoğraflarla, grafiklerle desteklenerek anlatılıp, öğrencilerin daha hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmesini sağlamaktadır” (G1).

Yine Tablo 5'teki bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin % 20'sinin sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolünü olumsuz yönde etkilediğini bildirmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, akıllı tahtanın öğretmenin sınıfta kontrolü elinde tutmasını zorlaştırdığı (% 7) yönündeki bulgu dikkat çekmektedir. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolünü olumsuz yönde etkilediğini ifade eden bazı öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Sosyal bilgiler dersinde hangi materyal kullanılırsa kullanılsın, hiçbir materyal öğretmenin yerine tutamayacağı gibi, öğretmenin sınıfta rol seviyesi üzerinde de etkili olmamalı. Akıllı tahta da öğretmenin işini yapma niteliğini etkilemesi bana göre söz konusu olamaz” (G7).

“Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımı öğretmenin sınıf hâkimiyetini olumsuz yönde etkileyecektir; Çünkü akıllı tahta sayesinde konuyla ilgili her şeyi görüp öğrenen öğrenci öğretmenin gereksizliği gibi boş bir inanç peşinde koşarak sınıfta öğretmene sıkıntı yaratabilir” (G8).

Sosyal Bilgiler Dersi Konularının Akıllı Tahta Kullanımına Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler dersi konularının akıllı tahta kullanımına uygunluğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6'da sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşlerine ait frekans ve yüzde değerleri bulunmaktadır. Buna göre, *“Sosyal bilgiler dersi konularının tamamı akıllı tahta kullanımına uygun mu? Neden?”* sorusuna karşılık, öğretmenlerin % 59'u sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olduğu yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, sosyal bilgiler dersini oluşturan içeriğin tamamında görselliğin zengin olduğu (% 22) ve sosyal bilgiler ders içeriğini oluşturan konularda somutlaştırmaya ihtiyaç duyulduğu (% 20) yönündeki bulgular ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler dersi

konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olduğunu ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Tablo 6: Sosyal bilgiler dersi konularının akıllı tahta kullanımına uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri

6. TEMA: Sosyal bilgiler dersi konularının tamamı akıllı tahta kullanımına uygun mu? Neden?			
	Alt temalar	f	%
Evet	G.1 Sosyal bilgiler dersini oluşturan içeriğin tamamında görselliğin zengin olması	7	22
	G.2 Bütün içeriğin “hayatilik” ilkesine göre hazırlanması	5	17
	G.3 Sosyal bilgiler ders içeriğini oluşturan konularda somutlaştırmaya ihtiyaç duyulması	6	20
Toplam		18	59
Hayır	G.4 Sosyal bilgiler ders içeriğinde yer alan coğrafya konularına sadece akıllı tahta kullanımına uygun olması	6	20
	G.5 Sosyal bilgiler dersinde soyut olan konuların fazlalığı	2	7
	G.6 Sosyal bilgiler dersi öğretim programında öngörülen kazanımların çoğunda uygulama basamağına yer verilmemesi	4	13
Toplam		12	41

“Sosyal bilgiler dersini oluşturan içeriğin tamamını aktarıırken akıllı tahta kullanılabilir; çünkü sosyal bilgiler dersini oluşturan konu alanlarının tamamında soyut konu ve kavramlarla karşılaşmak mümkündür. Bu konu ya da kavramların somutlaştırılarak aktarılmasında akıllı tahta önemli bir materyaldir”(G3).

Yine Tablo 6’daki bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin % 41’i sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olmadığı yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, öğretmenlerin % 20’sinin sadece coğrafya konularının akıllı tahta kullanımına uygun olduğu, % 7’sinin ise, sosyal bilgiler dersinde soyut konuların fazlalığı yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olmadığını ifade eden öğretmenlere ait görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Sosyal bilgiler dersini oluşturan içeriğin tamamı akıllı tahta ile aktarılmasına uygun değildir. Bana göre görsel yönden zenginlik arz eden konuların aktarılmasında akıllı tahta kullanımı daha önemlidir. Bu özelliğe sahip olan konularda sosyal bilgiler ders içeriğinde sadece coğrafya konuları olduğu düşüncesindeyim”(G4).

TARTIŞMA

Bu araştırma ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için sosyal bilgiler öğretmenleri ile konu hakkında görüşme yapılmış, görüşme sonucunda ulaşılan bulgular, literatür ışığında tartışılmıştır. Buna göre, sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahta denilince sizde çağrışım yapan kelimeler nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, bu soruya karşılık öğretmenlerin akıllı tahta denilince kendilerinde *görsellik, dikkat, bilgisayar ile kalıcılık, dikkat, eğlendirici* kelimelerinin kendilerinde daha fazla çağrışım yaptığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahtaya ilişkin olumlu yönde görüş geliştirdiklerini göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Akıllı tahtanın bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak bende çağrışım yaptığı kelimeler, girdiğim derste bana sağlayacağı katkılarla paralellik göstermesi gerektiği düşüncesine sahip olan biriyim. Bu düşünceden hareketle akıllı tahtanın bende çağrışım yaptığı kelimeler, tekrar, ilgi ve dikkattir”(G3) yönündeki görüşleri de bu yargıyı destekler niteliktedir. Zira Elaziz (2008)’in yapmış olduğu bir araştırmada da, öğretmenlerin akıllı tahtaya yönelik olumlu tutum geliştirdikleri bulunmuştur.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldınız mı? Katılmadıysanız neden katılmadınız?” sorusu sorulmuş, bu soruya karşılık, öğretmenlerin % 40’ı akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldıklarını, % 60’ı ise, katılmadıkları yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğretmenlerin yarıdan fazlasının akıllı tahta ile ilgili daha önce kurs, seminer vb. gibi etkinliklere katıldıkları söylenebilir. Diğer taraftan Altınçelik (2009)’in yapmış olduğu bir araştırma sonucunda ise, öğretmenlerin % 50.8’i akıllı tahta ile ilgili eğitim aldıkları, % 49.2’sinin ise, eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmada sonucunda, sosyal bilgiler öğretmenlerin yarısından fazlası (% 60) akıllı tahta kullanımı ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları yönünde bulgular ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin akıllı tahta kullanımı ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamasına neden olarak, akıllı tahta ve vb. teknolojik materyallerin eğitimde kullanılması ile ilgili akademik niteliğe sahip kongre ve sempozyumlara öğretmenlerin katılmasının yeterince teşvik edilmemesi ve bu materyalin kullanımı ile ilgili, yetkili kurumlar tarafından gerekli eğitimin verilmemesi gösterilebilir. Adıgüzel ve diğerleri (2011)’nin de aynı yönde görüş bildirdikleri görülmektedir. Yazarlar’a göre, tüm dünyada yaygın bir biçimde kullanılan bu teknolojinin, Türkiye’de yaygınlaşması henüz pekte mümkün olmamıştır. Bunun en önemli nedenlerinden bir tanesi, akıllı tahta teknolojisinin öğretmenlere ve eğitim yöneticilerine yeterince iyi anlatılamamış olmasıdır. Çünkü, kalıcı ve etkili bir öğretimi gerçekleştirmek ve öğrencilerin ilerideki okul yaşantılarında başarılı bireyler olmalarını sağlamak için ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin yenilikleri yakından izlemeleri, kendilerini sürekli yenilemeleri, öğretim amaçlı araç ve gereçleri seçme ve kullanma konusunda bilgi ve beceriye sahip

olmaları gerekir (Sarı, 2006). Sonuç olarak, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımı konusunda eğitime gereksinim duydukları söylenebilir.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerine “Akıllı tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması sizce uygun mudur? Neden?” sorusu sorulmuş, bu soruya karşılık, öğretmenlerin % 73’ü sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olduğu yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Öğretmenlerin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahtanın somut kavramları ve konuları somutlaştırdığı (% 13), kalıcı (% 10) ve görsel anlamda anlamlı öğrenmeyi sağladığı (% 13) ve öğrencinin aktif öğrenmesini desteklediği (% 17) yönünde bulgular ortaya çıkmıştır. Konuya ilişkin olarak, Lipton&Lipton (2010)’un yapmış oldukları bir araştırmada da akıllı tahtanın anlamlı öğrenmeyi artırdığı yönünde bulgular saptanmıştır. Dolayısıyla, araştırmacıların yapmış oldukları araştırmada elde ettikleri bu bulgunun araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Diğer taraftan Altınçelik (2009) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, akıllı tahtanın öğrenilenlerin kalıcılığını ve öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını desteklediği yönünde bulgular bulunmuştur. Dolayısıyla araştırmada ulaşılan bulguların Altınçelik’in (2009) yapmış olduğu araştırmada elde ettiği bulguları desteklediği söylenebilir.

Yine araştırmada öğretmenlerin % 27’si, sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının uygun olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler, akıllı tahtanın öğrencinin dikkatini dağıttığı (% 3), öğretmeni pasifleştirdiği (% 7), öğrencinin araştırarak öğrenmesini engellediği (% 10) ve teknolojiye bağımlılığı artırdığı (% 7) yönünde görüş bildirmişlerdir. Ancak yapılan literatür taramasında bu yönde araştırma bulgularına rastlanmadığı gibi, Hızal (1992) aksi yönde görüş bildirmiştir. Yazar’a göre, ilköğretim kademedeki öğrencilerin gelişim düzeyleri bakımından daha somut öğrenme yaşantıları istemektedir. Bu yaşantılar ise, çok ortamlı, çok araç-gereçli öğretim-öğrenme uygulamalarına yer verilmesini gerektirir. Diğer taraftan Altınçelik (2009) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, akıllı tahtanın aynı anda birden fazla öğrenci tarafından kullanılamamasının sınıf içi etkinlikleri yavaşlattığı ve akıllı tahtalar ile ilgili ara sıra teknik sorunların yaşandığı ve bunun da zaman kaybına neden olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmada Sosyal bilgiler öğretmenlerinin % 80’i sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolünü olumlu yönde etkilediği yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Araştırmada, akıllı tahtanın öğretmene konuyu görselleştirerek anlatmasını sağladığı (% 22), soyut konuları somutlaştırdığı (% 10), öğrencilerin dikkatinin dağılmasını önlediği (% 17) ve derste aktif katılımı artırdığı tespit edilmiştir. Gillen ve diğerleri (2006) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, akıllı tahtanın öğretimsel metinleri sunmada çok faydalı bir ortam olduğu, hızlı ve kusursuz sunumlarla öğrenme sürecini kolaylaştırdığı, öğretmen ve öğrencileri öğrenme sürecinde aktif kıldığı yönünde bulgular tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmada

ulaşılan bulguların Gillen ve diğerleri (2006)'nin yapmış olduğu araştırma sonuçlarını desteklediği söylenebilir.

Yine araştırmada öğretmenlerin % 20'sinin sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanılmasının öğretmen rolünü olumsuz yönde etkilediğini belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, akıllı tahtanın öğretmenin sınıfta kontrolü elinde tutmasını zorlaştırdığı (% 7) yönündeki bulgu dikkat çekmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin % 59'u sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olduğu yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, sosyal bilgiler dersini oluşturan içeriğin tamamında görselliğin zengin olduğu (% 22) yönündeki öğretmen görüşleri dikkat çekici niteliktedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin % 41'i, sosyal bilgiler dersi konularının tamamının akıllı tahta kullanımına uygun olmadığını ileri sürmüşlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yöndeki görüşlerinin nedenleri incelendiğinde, öğretmenlerin % 20'sinin sadece coğrafya konularının akıllı tahta kullanımına uygun olduğu ve % 7'sinin ise, sosyal bilgiler dersinde soyut konuların fazlalığı yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

İfade edilmek istenen önemli bir husus da şudur: Türkiye'de pilot illerde uygulanmaya başlanan Fatih (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi kapsamında, sınıflarda akıllı tahta kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir. Ancak, akıllı tahta ile ulaşılacak istenen faydanın sağlanabilmesi için öğretmen ve öğrencilere akıllı tahta kullanımı ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmemesi gerekir. Aksi durumunda proje amacına ulaşmayabilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- ✓ *Akıllı tahta kullanımı ile ilgili sosyal bilgiler öğretmenlerine yeterli düzeyde eğitim verilmelidir. Özellikle öğretmenlere verilen eğitim teoriden ziyade uygulamaya yönelik olmalıdır.*
- ✓ *Sosyal bilgiler öğretmenlerine bu eğitimlerde aldıklarını okullarında uygulayabilecekleri öğrenme ortamları sağlanmalıdır.*
- ✓ *Akıllı tahta sadece görsel öğelerle içeriği destekleyen bir materyal olmadığı; birçok işlevi aynı anda yerine getirebilirlik özelliği sosyal bilgiler öğretmenlerine kavratılmalıdır.*
- ✓ *Akıllı tahta kullanımının sınıfta öğretmenin işini kolaylaştırıcılığı sosyal bilgiler öğretmenlerine örnek olay yöntemi kullanılarak aktarılmalıdır.*
- ✓ *Akıllı tahtanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması sınıfta öğrencilerin derse aktif katılımını ve dikkatini arttırdığından öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyebileceği sosyal bilgiler öğretmenlerine anlatılmalıdır.*

- ✓ Sınıfta akıllı tahta kullanımının “öğretmene artık ihtiyaç olmaz anlayışı” ile ilgili olmadığı, hiçbir materyalin sınıfta öğretmenin yerini alamayacağını sosyal bilgiler öğretmenlerine anlatılması gerekir.
- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenleri derslerinde akıllı tahta kullanımına yönelik olarak cesaretlendirilmelidir.
- ✓ Öğrencilere akıllı tahta ile ilgili eğitim verilebilir.
- ✓ Araştırmacılara sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımına yönelik araştırma yapmaları önerilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, T., Gürbulak, N., Sarıçayır, H. (2011). Akıllı Tahtalar ve Öğretim Uygulamaları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, (8), 457 -471.
- Akçayır, M. (2011). “Akıllı Tahta Kullanılarak İşlenen Matematik Dersinin Sınıf Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı, Tutum Ve Motivasyonlarına Etkisi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdemir, E. (2009). “Akıllı Tahta Uygulamalarının Öğrencilerin Coğrafya Ders Başarıları Üzerine Etkisinin İncelenmesi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Akkoyunlu, B. (1998). “Bilgisayarlar ve Eğitimde Kullanılması”, *Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları. No. 564.
- Alakoç, Z. (2003). Matematik Öğretiminde Teknolojik Modern Öğretim Yaklaşımları. *Turkish Online Journal of Educational Technology January 2003*, Volume : 2 Issue: 1.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altınçelik, B. (2009). “İlköğretim Düzeyinde Öğrenmede Kalıcılığı ve Motivasyonu Sağlaması Yönünden Akıllı Tahtaya İlişkin Öğretmen Görüşleri.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ateş, M. (2010). Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Akıllı Tahta Kullanımı, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 409-427.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Ankara: PegemA.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: PegemA.
- Canan, Ö. ve Topaloğlu, S. (2006) 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Sınıflarını Aktif Kullanımına Yönelik Tutumları. *6th International Educational Technology Conference 19-21 April 2006, Proceedings Volume 1* (pp. 349-356), North Cyprus.
- Ekici, F. (2008). “Akıllı Tahta Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Başarılarına Etkisi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Elaziz, M. F. (2008). “Attitudes of Students and Teachers Towards The use of Interactive Whiteboards In Efl Classrooms.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erduran, A. ve Tataroğlu, B. (2009). Eğitimde Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Fen ve Matematik Öğretmeni Görüşlerinin Karşılaştırılması. *9th International Educational Technology Conference (IETC 2009)*, 14-21.
- Gillen, J.; Kleine Staarman, J., Littleton, K., Mercer, N., & Twiner, A. (2006). “A “learning revolution”?” Investigating pedagogic practices around interactive whiteboards in british primary classrooms.” *The AERA Conference, San Frasisco, USA*. [Online]: Retrieved 3-May-2012, at URL: <http://www.educ.cam.ac.uk/research/projects/iwb/AERA2006.pdf>
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Hersh C. W., Meng-Fen L., & Georgette M. M. (2003). "A Meta-Analysis of the Effectiveness of Teaching and Learning With Technology on Student Outcomes." [Online]: Retrieved 3-May-2012, at URL: <http://www.ncrel.org/tech/effects2/abstract.htm>
- Hızal, A. (1992). İlköğretim Uygulamalarında Eğitim Teknolojisinden Yararlanma Olanakları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 81-86.
- Kazu, H. ve Yeşilyurt, E. (2008). Öğretmenlerin Öğretim Araç-Gereçlerini Kullanım Amaçları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 175-188.
- Lai, H. J. (2010). Secondary School Teachers' Perceptions Of Interactive Whiteboard Training Workshops: A Case Study From Taiwan, *Educational Technology*, 26 (4), 511-522.
- Lipton, M. L., & Lipton, L. G. (2010) Enhancing The Radiology Learning Experience With Electronic White Board Technology, *American Journal Of Roentgenology*, 194 (6), 1547-1551.
- Minor, B., Bracken, M., Geisel, P., & Unger, S. (2006). "SMART Boards In The Classroom: The Influence Of Interactive Boards In Education." [Online]: Retrieved 16-May-2012, at URL: http://tiger.towson.edu/users/sunger2/smart_boards_in_the_classroom.htm
- Rüzgâr, B. (2005). Bilginin Eğitim Teknolojilerinden Yaralanarak Eğitimde Paylaşımı, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3), 1303– 521.
- Sarı, M. (2006). Fen Bilimleri Eğitiminde Teknolojik Araç-Gereçlerin Öğretme-Öğrenme Ortamında Kullanılmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *6th International Educational Technology Conference 19-21 April 2006, Proceedings Volume 3* (pp. 1470-1476), North Cyprus.
- SMART Technologies, Inc. (2006). "Interactive whiteboards and learning." [Online]: Retrieved 16-May-2012, at URL: http://downloads01.smarttech.com/media/research/whitepapers/int_whiteboard_research_whitepaper_update.pdf
- Smith, H. J., Higgins, S., Wall, K., & Miller, J. (2005). Interactive Whiteboards: Boon or Bandwagon? A Critical Review Of The Literature, *Journal of Computer Assisted Learning*, 21(2), 91–101.
- Starkings, S., & Krause, L. (2008). Chalkboard To Smartboard – Maths Going Green?, *MSOR Connections*, 7(4), 13-15.
- Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı Öğrenme, *Yaşadıkça Eğitim*, 74-75, 49-52.
- Tataroğlu, B. (2009). "Matematik Öğretiminde Akıllı Tahta Kullanımının 10. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları, Matematik Dersine Karşı Tutumları ve Öz-Yeterlik Düzeylerine Etkileri." Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Torff, B., & Tirotta, R. (2010). Interactive Whiteboards Produce Small Gains In Elementary Students' Self Reported Motivation In Mathematics, *Computers & Education*, 54, 379-383.
- Türel, Y. K. ve Demirli, C. (2010). Instructional Interactive Whiteboard Materials: Designers' Perspectives, *Procedia Social and Behavioral Sciences (WCLTA 2010)*, 9, 1437–1442.
- Yanpar Yelken, T. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, Ankara:Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.